

I. Pravilnik za zniž. vožnjo izide v februarju in bo točno odločil pravice F. S. Vsled memoranda in intervencij V. O. je pomočnik Min. Saobr. dal zagotovilo, da bodo imeli ferijalci pravico na potovanja v grupah po dva (seveda se za te besede V. O. F. S. ne obvezuje, dokler ne izide pravilnik).

II. Znižane vožnje med letom. (Božič itd.) ne spada med ferijalna potovanja, ampak so pravice ubožnih dijakov. F. S. ima le kot stanovsko društvo pravo na izdajanje formularja za uporabo teh voženj. Če bo F. S. to legitimacijo še nadalje izdajal, zavisil od okoliščin, vsekakor bo pa ločena od ferijal. legitimacije, na katero bodo imeli pravico le ferijalci-dijaki, kakor profesorji in učitelji.

2. O učiteljskem vprašanju: Izjava Min. Saobr.: Učitelji kot drž. uradniki nimajo nobene moralne pravice na olajšave, ki so določene le za ubožne dijake. (V ostalem glej točko 1./II.) Posluževali pa se bodo kot ferijalci fer. legitimacije.

Upr. odbor je odredil nadalje sledeče: 1. Zapisnik kongr. se postopoma natisne kot priloga Glasniku do konca leta. 2. P. F. S. naj vrnejo Centrali vse neuporabljene D. legitimacije in bodo zanje razdružene. 3. V bodoče overja čl. izkaz P. P. te na podlagi takojšnjega vplačila. Rok za vpis se pomakne za 10 dni nazaj t. j. kdor se vpiše 20. v mesecu plača pristojbino za tisti mesec od 21. naprej že za sledeči mesec. P. P. overja za tekoči mesec le one izkaznice, ki dosepejo do 25.!!! 4. Značke F. S., bo centrala naročila na podlagi naročil: zato naj vsaka podr. F. S. javi do 25. t. m. pribl. število znakov, ki bi jih rabila tekom 2. 3 let. Centr. bo na podlagi prijavljenega števila določila ceno, javila to P. F. S. in po odobrenju izvršila naročbo. 5. Glasnik izide do 1./II. P. F. S. naj na podlagi priloženih formularjev nabirajo pri tvrdkah oglase za v Glasnik, pri čemer imajo 5% provizije. S tem same zaslužijo in omogočajo tisk Gl. (Tudi članki in potopisi dobrodošli). 6. V centrali so preostale vel. slike III. kongresa à 40 Din. Naprošam P. F. S. naj vsaka naroči po eno. Slike so dobro uspele in so pri članstvu močno agitacijsko sredstvo. — Prosim tajnika ozir. blagajnika učit. P. F. S., da naročajo robo z naroč. listi in izrečno v dopisih, da ne bo nesporazumljen. Ferijalni pozdrav! V. Maček, s. r.

—f Zborovanje »Učit. F. S.« se je vršilo 29. decembra pr. l. v Celju. Da ni bilo zborovanje polnoštevilno, je mogoče krivda prepoznano obvestilo v dnevnikih (polnoštevilnosti ni bilo tudi pri pokr. zboru F. S.) Glavna točka je bila: Stališče, ki ga naj zavzamejo učitelji-ferijalci na zadnji okrož. pokr. pov. F. S. Zahtevali smo, da se nam z odlokom dovolijo vse ugodnosti, ki jih predpisujejo pravila F. S. Na tem zborovanju smo sklenili, da še enkrat in zadnjič resoliramo na »U. O. F. S.« v Beogradu.

Janko Likar je bil izredno prikupljivega značaja, bil je dober pevec in spreten govornik ter prikupljiv družabnik.

E. Gangl.

„Slovenski Narod“ o našem „Zvončku“.

(Slov. Nar., 15. jan. 1924 št. 13.)

»Zvonček«, list s podobami za slovensko mladino. Rodoljubna dolžnost nam je, da izpregovorimo danes o tem listu, saj je mladina up naroda. Kakoršno si vzgojimo mladino, tak bo v bodoče narod. Mladine pa nam ni vzgajati le doma in v šoli, nego je tudi s skrbno izobraznim čitvom.

Med mladinskimi spisi pa ima veliko vrednost »Zvonček«, ki stopa letos v jubilejno leto, ker že 25. leto izhaja pod spretnim vodstvom Engelberta Gangla, ki je sam spreten pedagog, pesnik in pisatelj. Zanimiv je pogled na vsebino ravnodovršnega 24. letnika. Med pesnimi nahajamo pesnico Anico, zastopano z 10 pesnimi, Janko Leban s 7, Miroslava Kunčiča s 6, Ivana Albrehta s 5 itd. Glavni povesti sta spisala Ivo Trošt. »Ratko Lipovec« in »Fran Erjavec«; »Zamorske narodne pripovedke, Janko Leban je prispeval 5 manjših povesti, Marica Bartolova 3, med drugimi povestničarji se odlikuje posebno Julij Slapšak, ki se prav po nepotrebnem skriva za razne psevdonime. Ponos »Zvončkovih« pisateljev je tudi Josip Vandot. Gledališke igre so bile 3, eno je spisal Tone Gaspari, drugo dr. Ivan Lah, tretjo Janko Leban. Razpredel: »Pouk in zabava« so v 24 letniku oskrbeli: Fr. Rojec, Janko Leban, Anton Le-

ban, L. O. in drugi. »Glasbo« pa Ferdo Juvanc, dr. Anton Schwab in Janko Žirovnik. Različnih podob je 24. letnik prinesel 44. »Zvonček« je mladinski list, ki bi delal čast vsakemu narodu; na vsak način se o njem lahko reče, da je najboljši mladinski list v Jugoslaviji. Ob sklepu 24. letnika piše uredništvo in upravnštvo: »Ko danes zaključujemo 24. letnik, se pripravljamo, da stopimo v prvo jubilejsko razdobje našega ljubega »Zvončka« v dvajsetpeto leto njegovega izhajanja. Odločili smo se, da proslavimo ta jubilej na dva načina: 1. Naš vrli sodruknik Josip Vandot nam je izročil tretji del Kekčevih doživljajev, ki nosijo naslov: »Kekec nad samotnim brezdomom«. Prelepa ta planinska pripovedka bo izhajala vse leto in bo brez dvoma pridobila »Zvončku« mnogo novih prijateljev. Slike k tej pripovedki nam je narisal naš stari znanec Ivo Erbežnik. S Kekcem začnemo takoj s prvo številko XXV. letnika. 2. »Zvončku« zamenjamo tudi zunanje lice z novo opremo, ki nam jo je dal na razpolago mladi naš umetnik Miha Maleš. Gotovo bodo naši naročniki zadovoljni z delom mladega moža, ki je svojo umetnost posvetil našemu listu.

Ostalega gradiva ne bomo naštevati. Dovolj ga imamo že na razpolago, več zanimivih snovi pa so nam obljubili naši novi in stari sodrukniki.

Ostanite »Zvončku« zvesti vsi, ki ste bili doslej naročeni nanj, pridobivajte pa nam tudi novih naročnikov. To željo ponavljamo tudi pisec tega poročila z dostavkom, naj bi »Zvonček« redno izhajal vsak mesec, ker je red in točnost tudi velikega pomena pri mladini in vemo, da naši otroci vsak mesec že nestrpni čakajo, da jim pride list v roke.

na »Gl. odb. UJU«, na ministrstvo prosvete in na ministrstvo saobračaja in čakamo odgovora do 1. marca. Mi nečemo miloščin, ampak zahtevamo samo to, kar učiteljem-ferijalcem pripada po pravilih F. S. pri katerih smo sodelovali tudi mi. Pokr. pov. F. S. je sporazumno z »U. O. F. S.« odgovorilo na našo zadnjo resolucijo:

1. Učitelji kot drž. uradniki nimajo nobene moralne pravice zahtevati vozne olajšave med letom, ker ta olajšava ni ferijalna, ampak splošno dijaška in ima s F. S. le toliko zveze, da F. S. izdaja slučajno D. leg. (Op.: To ni naša prva zahteva, ker se o Božiču in Veliki noči poslužujemo urad. legit.)

2. Učitelji kot člani F. S. bodo imeli pravico posluževati se fer. legit., ki izide na podlagi pravilnika o povlasticah — in sicer po obljubi ministrstva saobračaja po 2 (dva) v grupah.

Te ugodnosti bomo imeli z odlokom priznane, ko izide pravilnik v februarju. To nam zaenkrat zadostuje in pravilnika pričakujemo najkasneje do 1. marca. S tem bi bila stvar za nas ugodno rešena! Pričakujemo še večje agilnosti za ferijalno misel v mnogih učit. P. F. S. in več razumevanja pri mnogih okr. učit. društvih.

Za »Fer. sklad« se je pri fer. zborovanjih nabralo 60 Din od ferijalcev, ki hočejo tudi finančno podpreti in razširiti ferijalno misel. Ferijalna zahvala in slede naj fer. posnemovalci. — S. M., za učit. F. S.

—f Počitniški izlet. Sestanek počit. izleta se je združil z zborovanjem učit. F. S. Pokazal je ono navdušenje, ki je bilo v lanskih tozadevnih sestankih. Enoglasno smo sklenili, da te počitnice odpotujemo na Plitvička jezera in še dalje — do morja. Potovali bomo brez vsakega sporeda (petje, igra), kakor zadnje počitnice, torej ne bomo potovali kakor »medvedje z bobnom«, kakor pravi Pavliha. Dalje smo enoglasno sklenili, da potujejo z nami oni tovariši(ice), kakor lansko leto, le tov. (ice) tehničnih vzrokov imajo pristop. Javijo naj se na moj naslov. Upam, da bo urejeno tako, kakor lanske počitnice in da bom s člani počitniškega izleta v taki korespondenci kakor lansko leto. — Naprej za uresničenje naših načrtov! — S. Mrovlje, Črnomelj.

Splošne vesti.

— Redukcija učiteljic ženskih ročnih del. Kakor izvemo je vlada reducirala vse učiteljice ženskih ročnih del in je ukinila tudi izpite za učiteljice ženskih ročnih del na obrtni šoli. Ne oziraje se na to, da je kršeno tukaj zajamčeno pravo, je to zopet nov udarec, ki znači nazadovanje prosvete v Sloveniji. Stalne učit. ženskih ročnih del so bile nameščene na sistemiziranih mestih. Po uradniškem zakonu ohranijo vsi stalni učitelji s stalnim učnim mestom i nadalje svojo stalnost, torej ne pridejo pri redukciji sploh v poštev; po določbah istega zakona se ima vsa redukcija izvršiti najkasneje do 1. jan. 1924 in se imajo vsi oni, ki do tega dne ne prejmejo obvestila o redukciji, smatrati za prevedene. Vlada je s tem činom vrgla na cesto pri nas znatno število usposobljenih učiteljic; je s tem sama pogazila avtoriteto določb zakona, ker je očito postopala protizakonito. Pov. U. J. U. je storilo vse korake, da se ta ukrep še pred izvršitvijo prekliče. Učiteljice žen. roč. del imajo pravico pritožbe na upravno sodišče.

— Protizakonita redukcija. Iz Beograda prihaja vest, da je vlada reducirala v Sloveniji vse učiteljice ženskih ročnih del, vse katehete in vse pomožne učitelje. Člen 224. zakona o državnih uradnikih ima v zadevi redukcije popolnoma jasno določbo, ki odreja: Najkasneje v štirih mesecih, ko je bil razglašen uradniški zakon (razglašen 1. septembra 1923) se mora izdati odlok, kateri izmed uradnikov se obdrže še nadalje v državni službi. Uslužbenice, o katerih se v tem času (torej do 1. januarja 1924) ne izda noben odlok, je smatrati za obdržane na njih položajih. — Poleg tega določa člen 224. glede učiteljstva še posebej sledeče: Ne postavljajo se na razpoloženje in ostanejo nadalje na svojih mestih: učitelji, ki niso smeli biti po dosedanjih zakonih ne premeščeni ne odpravljeni iz službe.

— Koliko učnih oseb bi prišlo pri zadnji redukciji v poštev. Pri redukciji po zadnjih vestih bi prišlo v poštev 102 učiteljice ženskih ročnih del, 58 pomožnih učiteljev in učiteljic in 22 stalnih katehetov.

— Protest proti redukciji učiteljic ženskih ročnih del je poslalo Poverjenišvo U. J. U. na predsedstvo U. J. U. in na ministrstvo prosvete v Beogradu.

— Na protest Pov. UJU smo prejeli iz Beograda brzozjavno poročilo, da se je vsa zadeva redukcije obrnila na bolje. — Tudi listi so objavili tozadevno vest, da bodo vse te učne osebe znova nameščene.

— Zakon o narodnih šolah bo predložen narodni skupščini. Kakor poroča Narodna Prosveta je podpisan ukaz, s katerim se predloži skupščini projekt zakona o narodnih šolah. Zadnji čas se je z naglico delalo na tem zakonu. Redukcija se je končno izvršila in je bil definitivno določen tekst, ki pride v zakon. Tudi zadnji projekat je bil v načelnih točkah izpremenjen. Črtan je bil člen s katerim se ustanavlja 100 mil. fond v pomoč revnim občinam za zidanje in vzdrževanje šol in členi, ki govore o državnem vzdrževanju osnovnih šol. S tem je bil zakonski načrt v načelnih in temeljnih točkah poslabšan in izpremenjen na škodo šolstva in prosvete naroda. Tekst načrta zakona o narodnih šolah bo pomnožen v svrhu predaje narodni skupščini.

† Janko Likar, mestni učitelj v Ljubljani. V petek, dne 18. januarja t. l. popoludne ob pol 3. uri je nenadoma umrl v Ljubljani tov. Janko Likar, zvest in zaveden pristaš naše organizacije in agilen tovariš. Kljub že visoki starosti je bil izredno prožnega duha in je zasledoval napredek na vseh poljih. Njegova smrt nas je bridko zadela, ker smo pokojnega tov. Likarja prištevali med svoje najzvestejše pristaše, na katerega pomoč smo radi njegove visoke sposobnosti lahko vedno računali in ker nam ni iste nikdar odrek. Tov. Janko Likar je bil eden onih redkih mirnih in vztrajnih političnih delavcev, ki se je znal uveljaviti ob vsaki priliki. Bodi mu ohranjen blag spomin, preostalim naše sožalje!

— Opozorilo učiteljskim društvom in šolskim vodstvom. Vsem učiteljskim društvom razpošljemo te dni okrožnice tičočče se mladinskega lista »Zvonček«. Prosimo učiteljska društva, da razpošljejo to okrožnico takoj vsem šolskim vodstvom s priporočilom, da upoštevajo naši člani na šolah predlog v okrožnici in se z vso vneto nemudoma lotijo dela za dobro stvar. Šolska vodstva pa opozarjamo, da priložimo položnice prvih številki »Zvončka«.

— Naročnike »Zvončka« obveščamo, da izide prva številka prihodnjega teden.

— Učiteljski koledar. Kdor bi se reflektiral na koledar, naj ga odslej naroči pri knjigarni Učit. tiskarne, ker smo mi drugo naročilo že zaključili.

— Posnemanja vredna požrivovalnost. Zdi se nam umestno, da objavimo vsebino dopisnice, ki nam jo je pisal bla-

gajnik laškega uč. dr. Glasl se: »Nakažem Vam danes za rezervni fond 400 Din, in sicer od vsakega člana laškega učiteljskega društva po 5 Din z željo, da nas posnemajo tudi druga okrajna učiteljska društva. — Opozoriti bi bilo treba druga društva ravno v tem času, ko sestavljajo proračune na svojih glavnih letnih zborovanjih, da naj ne pozabijo na prostovoljni organizacijski davek. — Če gre to pri nas, zakaj bi pri drugih društvih ne šlo.« Priporočamo vsem društvom, naj si vzamejo to postopanje v vzgled, kajti resnici na ljubo moramo povedati, da se zadnji čas precej pozablja na rezervni sklad.

— Popravek. V zadnjem poročilu o zborovanju učiteljskega društva za Maribor in bližnjo okolico se pomotoma ni natisnila cela 6. resolucija, ki se pravilno glasi tako-le: Da se je nadomestila obolela učna moč na dekliški meščanski šoli L., je bila tja začasno premeščena učiteljica dekliške osnovne šole IV., obenem vadniške šole državnega ženskega učiteljskega. Na tej šoli je bila začasno nastavljena učiteljica dekliške osnovne šole II., njo pa nadomestuje suplentinja. UJU naj posreduje pri višjem šolskem svetu, da se ne godijo več take premeštve, radi katerih trpi obenem več šol.

— Poziv vsem članom ljubljanskega učiteljskega društva. Društveno leto 1923/24. se bliža koncu, a računni društvene blagajne še vedno niso popolnoma čisti. Precejšnje je število onih tovarišev in tovarišic, ki se v teh kritičnih časih, ko moramo vsi trajno in čuječe stati na straži v boju za naše pravice, ne zavedajo dolžnosti napram društvu in Poverjeništvu in posredno napram vsej organizaciji. Le finančno dobro stoječa organizacija lahko krepko deluje za prospeh in dobrobit vsega stanu. Zato pozivamo vse članstvo, ki za leto 1923. še ni poravnalo članarine, naj isto vsaj tekom januarja 1924 poravnata, da društveni blagajnik lahko sestavi obračun s centralnim blagajnikom. V nasprotnem slučaju bo odbor primoran na prihodnjem zborovanju prečitati javno imena dotičnih članov, ki še niso poravnali za leto 1923. niti pare.

Blagajnik. — Okrajna učit. društva opozarjamo, da poverjeništvu javijo društvene odbore za i. 1924, kar naj store tajniki takoj po občnem zboru.

NAROČNIKE KOLEDARJA, ki še niso poslali naročnine, prosim, da to store nemudoma, da zadošimo obveznosti napram založništvu. Naj bo to zadnji opomin!

REZERVNI SKLAD. V smislu sklepa pokrajinske skupščine v Ptujju je prevzel te dni posle upravnika rezervnega sklada glavni blagajnik. Vse pošiljke je torej odslej naslavljal na naslov »BLAGAJNIŠTVO UJU, POVERJENIŠTVO LJUBLJANA, UČITELJSKA TISKARNA. Pošiljke označite z opombo »Rezervni sklad«.

GLAVNI BLAGAJNIK.

Zbirka knjig

za centralno knjižnico Pov. UJU.

—ck V Ljubljani ima Pov. UJU svojo centralno knjižnico, ki ji je namen zbrati vse slovenske pedagoške knjige in liste, t. j. vsa bibliografsko važna slovenska dela in knjige, od prvega abecednika do najnovejšega slovenskega pedagoškega dela; torej slovenski, ki zadevajo šolstvo in pedagogiko.

V drugi vrsti se omejuje zbirka na jugoslovansko literaturo te vrste in v tretji vrsti na zbirko pedagoških del tuje literature in drugih knjig.

Posebno pozornost ima posvečati tudi mladinski literaturi, da bi lahko ob priliki služila našim kulturnim in literarnim delavcem na tem polju.

Poleg tega pa zbira centralna knjižnica tudi leposlovne knjige, da jih bo potem oddajala šolskim javnim ljudskim knjižnicam, ki jih bo treba ustanovljati in organizirati po vseh šolah, posebno v obmejnih krajih; tudi odvisne mladinske knjige bo dala šolarskim ali mladinskim knjižnicam na šolah.

Koliko knjig razpada v podstrešjih in koliko jih leži neizrabljenih v omarah, ki bi na pravem mestu lahko mnogo koristile prosveti naroda. Marsikatera stara šolska ali pedagoška knjiga ali časopis roma ravno pri učiteljsstvu v peč, a morda ravno ono delo manjka v naši centralni knjižnici Pov. UJU in bi lahko knjižnico izpopolnjevalo.

Učiteljsstvo bi lahko mnogo tega blaga otelo v korist naroda in bi s pomočjo knjižnične centrale prav s temi knjigami dvigalo prosveto naroda.